

Protokoll trafikrådsmöte 2/2024

Tidpunkt tisdagen den 24.09.2024 kl. 13.00-15.30

Plats Ålands Landskapsregerings möteslokal Rödhamn eller via videolänk.

Närvarande Infrastrukturminister Camilla Gunell (Ordförande)
Roger Husell och Leif Eriksson (Brändö kommun)
Stefan Laine (Föglö kommun)
Satu Numminen och Markku Lahtinen (Kumlinge kommun)
Niklas Karlsson, Natalie Björk och Madelene Ahlgren-Fagerström (Kökar kommun)
Göran Stenroos fram till kl. 15. 00 (Sottunga Kommun)
Anders Englund (Vårdö kommun)
Hanna Sommarström (logistiker transportbyrån)
Alf Niera (tjänsteförvaltare transportbyrån)
Ida Mann fram till kl. 14.00 (byråchef transportbyrån)

Frånvarande Rainer Juslin (Föglö kommun)
Victoria Näfverborn (Sottunga Kommun)
Mikael Lindholm (Vårdö kommun)
Agneta Wackström (Företagsam Skärgård, sekreterare)

Ärenden

1. Mötets öppnande.

Ordförande Camilla Gunell hälsade alla välkomna och öppnade mötet. Hanna Sommarström hade uppdraget som sekreterare i stället för den ordinarie.

2. Godkännande av föredragningslistan

Föredragningslistan godkändes med tillägg under punkten övrigt om dockning av färjor.

3. Nya bokningsregler och taxor 2025

Minister Camilla Gunell presenterade syftet med de nya reglerna och taxorna, som är att skapa bättre digitala system och öka effektiviteten samt användarvänlighet. Förslaget har skickats ut på remiss och svaren har gått igenom. Avsikten är att fatta beslut om bokningsregler och taxor 25 eller 26.9. Byråchefen informerade om innehållet i bokningsregler och taxor samt ändringar baserat på funktionalitet i praktiken och återkoppling från kommunerna. Kommunerna framförde olika åsikter om brister, motstridigheter och orosmoment, bland annat om bokningsavgifter, hantering av äldre utan digitala verktyg och avbokningsregler. Byråchef informerade att regler och taxor inte är låsta i och med beslut utan arbetet med förbättring fortsätter. Byråchef var tvungen att avvika tidigare från mötet, men kommunerna hade velat ha möjligheten att ställa frågor till denne under hela mötestiden, särskilt om bokningsregler och taxor, och uttryckte besvikelse över detta.

- **Bokningsavgifter:** Kommunerna uttryckte oro över avgifter för bokning via telefon och e-post. Byråchefen förtydligade att frågor kan ställas kostnadsfritt via telefon och att avgiften gäller bokningar, men det är ingen bokningsavgift om man bokar online.
- **Hantering av äldre:** Det diskuterades hur äldre utan smartphone eller dator ska hantera bokningar och betalningar. Byråchefen nämnde att undantag kan göras och att det finns planer på att förbättra tillgängligheten.
- **Avbokningsregler:** Kommunerna framförde att automatisk avbokningstid om två dygn för obetald resa kan vara problematisk, även reaktion på avbokningstid om 6h upplevs för lång tid. Högsäsong kan det gå men framfördes att det vore bättre med 3 h, och föreslog att det ska vara möjligt att avboka via SMS. Byråchefen noterade förslaget men nämnde att det inte finns en sådan lösning i dagsläget. Byråchef informerade om att regeln om oförutsedda händelser kvarstår då man kan ringa ÅT, kommunerna framförde att det behöver förtydligas vid hurdana tillfällen regeln kan användas. Kommunerna framförde att matartrafiken kunde slippa avbokningstider eftersom målgruppen på kort varsel kan behöva ändra restidpunkt.
- **Öppna biljetter:** Diskussion om hur öppna biljetter ska hanteras och om det behövs automater i hamnarna eller platta ombord för att underlätta för resenärer utan smartphone. Byråchefen förklarade att WiFi ska finnas tillgängligt och att det finns planer på att förbättra systemet.
- **Rabatter och priser:** Kommunerna uttryckte oro över att rabatter och prisskillnader kan upplevas som stora skillnader för resenärer och vara avgörande för resandet. Det påpekades även att prisökning drabbar skärgårdsbor samt kan särskilt drabba turismen och framförallt husbilar. Det framfördes att det är stor skillnad på prisskillnad med 20% rabatt om man bokar online och framförde att LR bör förtydliga rabatt vid onlinebokning i prislistan och att biljetten är tur och retur. Från kommunernas sida ifrågasattes att släp ska vara prissatt och att husbilar ska få ha årskort. Det framfördes att man kan ta passageraravgifter och fördelen är att passagerare (utan fordon) då också får notifieringar om trafikstörningar. Från landskapsregeringen informerades att taxan för no-show är 40 €.
- **Övrigt:** Kommunerna framförde att skärgårdstrafik inte ska jämföras med kollektivtrafik, utan med vägnätet som är avgiftsfritt att använda och det framfördes att system för att upprätthålla taxor även innebär en kostnad. Byråchef förklarade att taxor behövs pga alla uteblivna avbokningar och kapacitetsbrist.

4. Uppdatering om Ålandstrafikens digitalisering

Tjänsteförvaltaren presenterade digitaliseringsprojektet, bl.a. det digitala årskortet, check-in och förbättringar i informationsflödet vid trafikstörningar.

- **Digitalt årskort:** Årskortet kommer att finnas både digitalt och i utskrivna form. Det diskuterades hur äldre som inte har telefon ska kunna få hjälp med biljettköp.

- **Informationsflöde:** Förbättringar i hur information om trafikstörningar kommuniceras, inklusive användning av hemsida, sociala medier och reseapp. Kommunerna uttryckte behov av bättre kommunikation och stöd för äldre resenärer. Kommunerna framförde att informationsflödet i dagsläget inte når dem som behöver den, särskilt under kvällar och helger, och att sms om trafikstörningar önskas. Tjänsteförvaltaren informerade att reseappen kommer ha aviseringar för buss och färjtrafik som man kan välja.
- **Statistik och väntelistor:** Diskussion om hur statistik över bokningar och efterfrågan kan förbättras, samt möjligheten att införa väntelistor för populära turer.
- **Kapacitetsberäkning:** Kommunerna framförde att kapacitetsberäkningen på färjor inte var optimal. Tjänsteförvaltaren framförde att test pågår på ms Bogoy för att förbättra det, om det är framgångsrikt kan det införas på samtliga färjor.

5. Processen med tidtabeller 2025

Ministern informerade om turlistprocessen under året samt dialogen kring turlistor och att en del åsikter från remissvar beaktats som resulterat i ändringar. Avsikten är att bokningen ska öppnas 15 november.

- **Kapacitetsplanering:** Kommunerna framförde synpunkter på kapacitet och specifika behov, särskilt för fiskindustrin som har högsäsong på höst/vinter/vår. Kapacitetsbrist på grund av entreprenader och ersättande trafik vid ordinarie färjas dockning framfördes.
- **Turlistor:** Det diskuterades hur turlistorna kan förbättras för att bättre möta behoven hos både fastboende och turister. Specifika önskemål om extra turer och bättre kapacitetsutnyttjande togs upp. Logistiker informerade att om behovet visar sig vara så stort att fog finns och under förutsättning att ändring är möjlig, så görs det. Minister informerade att det alltid är en avvägning mellan olika behov, men att budget sätter gränser.

6. Ny organisation. Info om Ålands skärgårdsrederi Ab/ Axferries

Ministern redogjorde för samarbetet med Finnferries, planerna för framtida upphandlingar, investeringar i flottan och dagsituationen med flottans skick och vilka begränsningar det medför. Finnferries har erfarenhet vilket kan medföra att LR kan undvika misstag i upprätthållandet av trafik i bolagsform.

- **Samarbete med Finnferries:** Ministern beskrev fördelarna med samarbetet och hur det kan leda till kostnadseffektivitet och förbättrad service.
- **Framtida upphandlingar:** Diskussion om hur upphandlingsprocessen kan förbättras och hur kommunerna kan involveras i ett tidigt skede, så kommunerna kan informera om åtminstone praktiska behov ombord.
- **Flottans skick:** Färjorna är ålderstigna och man kan komma att tvingas köra begränsat för att inte belasta dem för mycket. Planer på att förbättra befintliga genom retrofitting. Planer på att upphandla nya fartyg för att möta kapacitetsbehoven. Nyanskaffningar kommer göras över tid men inte så snabbt att ekonomin blir för ansträngd.

7. Övriga ärenden.

Kommunerna tog upp frågor om dockning av färjor, turlistor för linfärjor, och behovet av bättre dialog och samarbete med landskapet.

- **Dockning av färjor:** Det diskuterades hur dockning kan planeras för att minimera påverkan på trafiken. Förslag om att dockning bör ske på vintern för att undvika mellansäsongens trafiktryck. Ministern informerade att val för tidpunkt av dockning är begränsat.
- **Turlistor för linfärjor:** Kritik mot införande av turlistor framfördes, som försämrar bl.a. interkommunal samverkan och attraktiviteten att bosätta sig på platsen. Påpekades att skälet är av ekonomiska inbesparingsorsaker för landskapsregeringen men skapar kostnader för kommunerna istället. Kommunerna uttryckte behov av mer flexibla turlistor för att bättre möta lokala behov. Diskussion om hur linfärjetrafiken kan förbättras och göras mer effektiv.
- **Dialog och samarbete:** Behovet av bättre dialog och samarbete mellan kommunerna och landskapet betonades. Kommunerna föreslår att tjänstemän, minister och andra intresserade deltar i möten i en av skärgårdskommunerna bildad arbetsgrupp vars syfte är att diskutera visioner och framtida trafiklösningar. Diskussion om en tankesmedja eller dylikt ska hållas och om nästa möte ska handla om bättre dialog och framtid.

8. Mötets avslutande samt nästa möte.

Mötet avslutades 15:20. Nästa möte beslöts preliminärt hållas i november.